

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSEG és KIADÓHIVATAL:

A bajai utcával szemközi Falcione-főle ház, hova minden, a lap szemléi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendők.

Felolós szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 ft — Félévre 4 ft — Negyedévre 2 ft.
Néptanulónak egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Az iparosok segélypénztára.

Az a szociális olajesepp, melyről annak idején annyit írtak lapjaink, imitt-amott az iparügyek haladásának egy kissé gyorsabb forgást adott.

Az ipar- és kereskedelmi miniszterium a kötelező segélypénztárak felállítását április 1-től elrendelte. Kiválóan humánus az az eszme, mely a felállítás alapját és indító okát képezi, mert a szegény és nagyon gyakran övétől távol eső helyen megbetegedő iparosgedről, vagy tanonezről gondoskodni első sorban emberi kötelesség. Hány száz meg száz elhunult martirja volt eddig a magyar iparos osztálynak, kik idegen helyen, minden gondoskodás nélkül pusztultak el. Ez emberanyag, a munkás kéz eme pusztulását tovább nyugodtan nézni embertelen dolog lett volna. Hálával kell azért fogadni az iparos osztálynak emez új intézményét és oda hatni, hogy az céljának minden tekintetben megfeleljen.

Minden esetre első és fő dolog, hogy olyan legyen az anyagi hozzájárulás, melyből az intézmény fenntartható legyen, itt egy pár krajezár takarékoság csak megboszolja magát, mert nem volna semmi megdöbbenőbb, mint ha nem tudna teljesíteni humanus feladatát.

Nagy fontosságúnak tartjuk azon egyén, vagy egyének megválasztását, a ki vagy a kik az egészségügyi személyzetet képezik, értjük az orvosokat. — Itt Zomborban, a hol a közkórház áll fenn, nem volna felesleges, egy vagy több kórházi ágyra alapítványt tenni. — A kit az iparosok orvosukká választanak, annak különösen ékeskedni kell a kiváló képesség mellett odaadó szorgalom és humánus érzellemmel; mert az orvos szerencsés megválasztásában látjuk mi az alapítandó segélypénztár első és fő sikerét. Annak az orvosnak, ki ez állást elfoglalni kész, talán az első időben, míg az alap megerősödik, díjtalanul kell néhány hóig működni, sőt feltesszük az iteni orvos urakról, hogy egyelőre hathatós támogatással együttesen fogják lehetővé tenni ennek az emberbaráti intézménynek megerősödését. Az ilyen munkának nem vagyunk barátjai, mert ott nincs

és nem lehet meg a kötelesség teljesítésének az a mérve, mint a fizetett állásnál, épen azért a fenti gondoskodását az orvos uraknak 3—4 óra, a pénztár megerősödéséig értékeltük.

Iparosaink józan és komoly gondolkodásától függ, hogy az új intézményt erőssé és áldást hozóvá tegyék. Ne hallgassanak semmi befolyásra, kövessék lelkük sugallatát s olyan egyénekre bízzák az intézmény vezetését, a kikben az erkölcsi garancia mellett azt is feltételezhetik, hogy munkálkodásukban nem anyagi érdek, de igaz humanizmus vezeti őket. Szerencsés választással virágozó leend a segélypénztár, míg a nélkül csak tengődni fog és arra való leend, hogy abból jövedelmet huzzon a kapzsi haszonlesés.

Jó lesz azért ez eszmékkel megbarátkozni!

Országgyűlési napló.

— **Május 13-án.** — Baross Gábor halála híre szakadt fölé a képviselőház tanácskozása, s a temetéséről való jelentéssel nyitott meg ma újra. Ez a melankolikus akkord csakhamar elhangzott; a t. ház fölvette a hététközi napot s folytatta a robotját, a hol elhagyta volt: a földmívelési költségvetés tárgyalásával. Meteorológia, száskaitas, mezőrendőrségi törvény, marhavész, szőlőkarók, méhek, selyembhernyók stb. kerültek össze tarka, bár nem éppen mulatságos egyvelegbe. Némi figyelmet ébresztett a mai nap utolsó szónoka, Tisza István, a ki igen súlyos aggodalmakat fejtett ki a kormány Tisza-szabályozási programja ellen.

A holnapi ülés, mint hogy Baross lelküdvéért reggel 10 órakor rekviem lesz a budai kapucinus-templomban, délelőtt 11 órakor kezdődik.

— **Május 14-én.** — A mai ülés napirendjét két fontos dolog előzte meg. Az egyik a valutaszabályozásra vonatkozó törvényjavaslatok beterjesztése, a másik a miniszterelnöknek a koronázási jübileumra vonatkozó előterjesztése.

A miniszterelnök előterjesztéséhez az özszev pártok lelkesedéssel járultak s e hozzájárulást a nemzeti párt részéről Apponyi, a függetlenségi párt részéről Irányi és a 48-asról Hoitsy Pál jelentette ki, mindharom röviden, ünnepélyesen.

Ezután a földmívelési tároza részletes tárgyalását folytatták s azt be is fejezték. A mai vitában Vitorisz Miklos, Markus József, Nedecky Jenő, Szederkényi Nándor, Ságly Gyula, Hajós József, Dókus Ernő és a földm. miniszter vettek részt.

Hétfőn megkezdik az igazságügyi tároza tárgyalását, mely igen érdekesnek ígérkezik.

Megyei s helyi hírek.

* **Kinevezés.** A szegedi kir. közjegyzői kamara Malonyay Sándort a zentai kir. közjegyzőséghez, helyettes kir. közjegyzővé nevezte ki.

* **Áthelyezés.** Strilich Sándor, titeli kir. jb. telekkönyvvezető a zombori kir. törvényszékhez helyeztetett át.

* **A helybeli gymnasium hangversenye** nagy és díszes közönség jelenlétében folyt le e hó 14-én este a „Vadászkürt” nagyertermében. Nemesek a tanári kar, a szülők, a rokokok vettek benne részt teljes számmal, hanem ott volt a város intelligenciája, mindenki, aki az ifjúság haladását iránt érdeklődik. Maga a tanulósg is napsok óta nagy ügyességet fejtett ki a jegyek elárulásiában, a látogatott próbákról még előre kiszivárgott, hogy a hangverseny méltó lesz a gymnasium eddigi jó nevéhez s eléri azt a színvonalat, a melyet ily vállalkozásnál egyáltalán várni lehet. S most, mikor az eredményre visszatérünk, elmondhatjuk, hogy sem a közönség nem esalatozott, sem a tanári kar, a műon a gymnasiumi énekkar javát e hangverseny által kívánata előmozdítani: a közönség kellemes és tőlts, az énekkar jövedelme pedig megközelíti a 400 forintot, úgy hogy nemesek a tervezett harmóniumot lehet majd beszerezni, hanem talán egy diázenekart is alakítani, hogy ezental meg sikeresebben próbálkozhassék intézetünk a nyilvánosság terén. Nem is lehet annál nagyobb erkölcsi elismerés számára, minthogy a közönség körében élénken mutatkozott az óhaj, vajha mentül gyakrabban ismétlődne a szombathoz hasonló mulatság, mely a nagyoknak élvezetet, a tanulóknak okulást nyújt, midőn izlésüket nemestit, minden érzények az alapját, s nyilvános fellépésük sikerét biztosítja, a minek híján a legnagyobb tehetség sem elég. Gerevics Gusztáv igazgató, a tegnapi nappal ismét jelentékenyen növelte érdemeinek bokrát, mert hisz a hangverseny létrjétét és sikerét első sorban neki köszönhetjük, kik vagy öt év óta hasonló ünnepélyt Zomborban nem láttunk. — Magát a hangversenyt két részre osztottuk: a gymnasiumi tanulók s a műkedvelők versenyére, kik szíveségből járultak az est színvonalára emeléséhez. Rácz Somané rokonszenves mezzosopran hangja („Mignon” dalát énekelte) Dobák Fatime k. a. mélyérzésű szavaiata az ő bú

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

Mutamur.

Ha ugy egy koporsónál állunk,
Azt hisszük: mindennünk oda,
Hitet, reményt, üdvöt temetve
Csak Golgotha vár, Golgotha . . .

És kinos, nagy vezeklést kezdünk
A frissen ázott hant körül
S míg hull a köny, csak hull a rögre,
Megnugszunk észrevétlenül.

Szívünk lassanként hitet, reményt,
Mindent, de mindent visszazsir,
Az évek mulnak, hant beomlik
S már azt se tudjuk: hol a sir . . .

Vojtkó Pál.

Blanka.

Az én Blankusom enniváló barna gyermek, irigylí is tölem a félváros. Ő felsőbb leányiskolába járt, én gymnasista voltam, mikor megszerettük egymást s elhatározott dolog, hogy egymáséi leszünk, ha a jó Isten is úgy akarja. Búszkék is vagyunk erre a mi régi állhatatos szerelmünkre, de tavaly, mikor utazásomból hazajöttem, jó ideig nem mertem a Blankus öszinte szemébe nézni. Hogy miért? Mindjárt sorát ejtem.

Buziánál három utas szállt a hajónkra, egy éltesebb asszonyosság, egy tizenhét-tizennyolc esztendős leány és egy fiatal ember. Ez csak azért ment eszeményzámba, mert az újonnan érkezett hölgy egymaga képviselte a szép nemet az egész járműrön. Azt az egy pár szerb anyókat, a kit Belgradon, Szemendriánál szedtünk fel, csak nem számítottam a szépek közé? Hazudnám azonban, ha azt állítanám, hogy nem törőd-

tem a jövevényekkel. Az a bizonyos jól eső érzés fogott el, mely önkéntelenül is el fog minden nadrigos teremést, ha fiatal, tetszetős asszonynevet tud a maga közelében. Olyan ostrom állapot forma, melyben a hűségnek nem kevés szerep jut. Az ember mindjárt többet tekintget a tukörbe, nyakendőjére, frizurájára fordít nagyobb gondot és minden aron érdekesnek akarna feltűnni. Az utnak felét nem aluszuk el, a fellegetzes kötésű jó nyomásu angol regények unalmassá valnak, valami motoszkál a fejünkben . . . egy lány, a ki közel van . . . a ki talán ügyel reánk . . .

Remek juliusi nap volt, kissé meleg is. De mikor hajónk befordult Galambócznál a festői sziklatalannak, mintha varázsu-tásra leluht volna a lég. Az utasok a földelzetre gyűltek, de beszéd alig hallatszott, legfeljebb a kapitány hangja. Ő már megszokhatta ezt a tájat, mert szokni kellett hozzá.

Mindenütt meredek, égbetörő, kő óriások, a vén Duna, ez a hatalmas nagy folyam, megalázkodva, susogva folydogált köztük és mosta lábaikat. A esorba csusokon megszuródve részatos kévkébe hatolt be a nap délutáni sugara, arnyékba hagyva a katlan mélyét. Templomban láttam csak ily misztikus világitást, templomba való volt ez a csond is, a hűvös, nehéz levegő.

Az öreg asszonyosság és a fiatal ember is feljöttek a lánynyal. Most vehettem csak igazán szemügyre. Nem volt szép. A Blankus sokkal csinosabb. Szőke, szinte vöröses szőke volt, a Blankus barna, ék fekete. Nyulánk, kissé soványos, a Blankus gömbölyű, alacsony. Nyugodt, méltóságos, a Blankus eleven, csintalan ördög. Rám különösen az a nyugodtság hatolt. Már akkor feltűnt, mikor beszálltak, a járásában volt valami méltóságos s az a vastag aranszínű hajfonat, még az is úgy körítette a homlokát, akár egy korona. Ez a leány vagy nagyon beteg volt, vagy nagyon búszke, de annyi szent, hogy jól állt neki mind a kettő. Én legalább azt hiszem, ha csak valamivel szebb lett volna, ha csak egy kissé élénkebb és nem ilyen halvány, — elmentem volna mellette közönynevel, mint annyi lány mellett az életben és rá se gondoltam volna többé. De így — a mint ott állt álmódzó sze-

mekkel a távolba nézve, hosszú, keskeny, nagyon fehér kezét a korlátlan nyújtatva . . . rajta feledtem a tekintetemet. A szél meg-meglobogtatta mögötte fehér czipke shawljának végeit, mint valami két fehér szárnyat. De nem, rossz hasonlatot használok. Nem angyalra emlékeztetett, hanem királynőre, búszke, méltóságos, hódolatra való királynőre . . .

S az a fiatal ember mellette valami köznapi lányoknak való léhaságokról fecsegett. Én nem is tudom, miért, de legyőzhetlen ellenszenvet kezdtem érezni az iránt az ember iránt, noha nem véttet ellenem semmit. Ez az egy, a mit sehogysz se tudtam bele illeszteni akkoriban az én filozófiámba, mert hogy a lány mért tetszik, arra találatm magyarázatt; egyszerűen azért, mert tökéletes ellentéte Blankusnak és én tulajdonképen Blankust szerettem benne . . .

Orsován a sveiczi hotelben vettem szobát. Higgyék el, igazán, nem tudtam, hogy ők is odaszálltak. A hajóból való kiszálláskor nagy tolongás volt, szem elől tévesztettem őket. Csak a szállodában találkoztam velük, az emeleti fafolyosón, mikor épen az étkező terembe indultam. Szobájukba mentek, mely az én szobám mellett volt. Az én szobám mellett! A fu nem volt velük. Mintha a lány ismerősen nézett volna rám: te is itt vagy? De rá nézett, össze néztünk.

Az étteremben kil kellett látnom? Az a majom ült ott egymaga egy asztalnál, bizonyosan rájuk várt. De tulajdonképen kicsoda ő, cousin, vőlegény — vagy mind a kettő? Kiállhatatlan egy pofa . . .

Csak jönnének már. Jöttek is nemokára. Annak a majomnak kezét nyujtott, szinte megvillant az a keskeny, hosszú, fehér kéz. A Blankusé rózsás, rövid és tömött; sokszor elémtem, ha zongorázott. Milyenek lehetnek ezek a kezek a billentyűkön? Azt gondolom, sárgák lennének a billentyűk, nagyon sárgák.

(Vége köv.)

vösen csejögő organumán: Várady Antal „Akáczevirágok” cz. melo-
dromájában: Pelikán Mariska k. a. szabolcsi éneke: Bánfi S. „Mari-
kerángó”: Horváth Akos és Biaber Gyula urak zongora kísé-
rete mellett fénypontjai voltak az estnek. A tanuló közül
Linder Bálint és Zátanyi Desző szavallatát szerepelték, az
Kis József „Simon Judit” cz. balladáját adta elő értelme-
sen, ez Petárdék „Az orr” cz. monológját előléken, ügyesen,
folytonos derűltséggel tartva a közönséget, csupán a Biabcska ko-
molyképi kritikáit botránkoztatva meg, ki úgy látszik összetéveszté-
s a prudériát a szeméremmel. A hegedűsök közül Falcione Árpád
vált ki „Danela” Souvenir-jének értelmes előadásával, míg Sebe-
rényi Gyula és Gervécs Ernő, mint kedves hegedűsök ügyes vonó-
vezérlésük érdemeleket dícsérték. Tunner Nándor Gaál F. ma-
gyar rhapsodiáját zongorázta nagy technikával, kivéle még Karl
Lajos dískréte képviselte a zongorát. Zsuffa Jenő pedig
Kemény Á. „Ábrándját” verte ki czimbálon korához képest
jelentékeny ügyességgel. Közben az ifjúsági énekkar adott elő né-
hány énekmotot, melyek szabolcs betanításának érdeme Blazek
Károlyé, az énekkar új tanárá. Különösen tetszett „Eser Bucsua-
gy”, melyet ő alkalmazott vegyeskarrá. Legvégeire hagytek Rup-
recht Alajos tanár ur énekeit, ki a közönséget minden felépté-
vel viharos tetszénnyilatkozatokra ragadja. Pedig tegnap nem az
éneket volt ő legnagyobb érdeme, hanem az ügyesen, tapintatlat
összeállított műsor, a gondos rendezés, melyből ő vette ki az orozó-
lánczát. Verseny után megeredt a tánc, oly jókedvvel és kitár-
tással, hogy csak a hajnal vetett neki véget; a táncoszahány, a
bálok e rendezés baja, ezáltal eszébe sem jutott senkinek. — Az
összhangot csak Wéber vendéglős ügytelensége zavarta, ki kiszól-
gatólót egyáltalán nem gondoskodott s ezáltal, — ha más már
nem néz — önmagát is jelentékeny jövedelemtől fosztotta meg.

* **Fényes esküvő.** F. hó 15-én esküdtök örök hűségét
Radulovits Olga k. a. dr. Vuits Nikola bécsi orvosnak. Az esküvő
egyike volt a legfényesebbeknek, melyek a közelmúltban Zombor-
ban tartattak, s ez alkalommal olyan díszes lakodalmi menetet lát-
tunk, a milyen kevés volt városi Zomborban. Az öröm szűkük:
Radulovits Csosza volt városi tanácsnok és neje a város elsőkö-
szű közönséget időzölhetett lakásokon, s miután Radulovits
Csosza a zombori nemzeti pártnak is egyik orszolpa, a part-
tagok is siettek őt ez nórnapon időveléssel felköszelni. A lak-
kodalmi vendégek csak e hó 16-án utaztak el városunkból, míg a
bájos menyasszony már a reggeli gyűrővonalat utazott Bécsbe fér-
jével, hol állandóan lakni fog.

* **Meghívás.** Bics-Bodroghmegye 1848/9. évi honvédek-
egyletének 1892. évi május hó 8-án Zomborban tartott választá-
mányi gyűlése határozata folytán, a megyei honvéd-gyűlés egy-
behívására határozattal kimondva, annak meghatározására 1892.
május hó 29. napjának délelőtti 9 óráját Zomborban a „Vadász-
kürt” szállodában ezennel kiűzöm, melyre az összes Bics-Bodrogh-
megye 1848/9. évi honvédek egyletével megjelölt a gyűlés sor-
ozata: 1. Tiszújítás. 2. a honvédek négyezékébe bonyolított lí-
bak kijavítása. 3. a honvédek és honvédek özvegyei nyugdíjainak
mi elődini érvényesítése. Zombor, 1892. május hó 15-én. Az egy-
helyettes elnöke Gfeller Gerencs, 1848/9. évi honvéd-örögm.

* **Vettük a következő gyászhirot.** Fajdalomtól
megört szívvel tudatjuk ferjem, edes anyákn, testvérem Galle Emil
gyűszerezés és városi bizottsági tagnak folyó hó 17-én reggel,
életének 59-ik évében, rövid szenvedés után bekövetkezett gazsog
kimalat. A drága elhunyt hűt tetemei folyó hó 18-án délután 5
órákor fogtak a Szent-Rókus sírkertben nek nyugalmra tetetni.
Zombor, 1892. évi május hó 17-én. Aidas és béke parát felett!
Oz. Galle Emilné szül. Czukor Friderika, neje. Galle Mari, nővére,
Galle Daniel, Galle Zoltán, Galle Titusz, Galle Gizella, Galle Kálmán,
Galle Hűgő, Galle Desző, Galle Irén, gyermekei. — A temetést
rendezi Prohászovits Mariska.

* **Jubileum.** A zombori kaszinó-egylet augusztus hó
20-án (Szent István napján) nyilvános díszközgyűléssel, tekező-
versennyel, bakkettel és táncmulattal ünnepli meg fenállá-
sának 25-ik évfordulóját. Az egyesület történetét erre az alkalm-
lomra Kollár Győző dr. ügyvéd, a kaszinó jegyzője, fogja
megírni.

* **Hazaifas mozgalom** indult meg a zombori polgári
kaszinó-egyletben az irant, hogy a »Neue Ferie Presse» című
magyarfalu bécsi német lapot, a Baross miniszter halála alkalm-
ából közölt durva és magyarellenes cikke miatt, az egyetből
kitalítsák.

* **A zentai főszolgabíró baszkodása.** Emilit-
tük lapunk mult számban, hogy a zentai főszolgabíró megtagadta
Pollitzer budapesti lakos, moholi községi virilista azon kérelmet,
mely szerint községi képviselői jogát Eckert Gyula petrovszelli
póstamesterre áhajtotta átírálhán. A baszkodás főszolgabíró ellen
Eckert Gyula magánál a helygimnáziummal keresett orvoslást, hogy
az alábbi fölfejtést adta be: Nagymohosgy miniszter ur: Ke-
gyelmes uram! Ma napsg a közigazgatási visszaélések lelepezése
tekintetében kívánatos, hogy Nagymohosgy hatóság csekely je-
lentőségű — azonban a községek érdekeit közvetve mérlyen érintő
és a törvény általmozott bizottsított polgári jogok önkényes és irány-
zatos megsemmisítésére irányuló eljárásokról panasz-feljelentés alak-
jában értesítsek. Panaszom tárgyát a következőképek képezik: Folyó
hó 7-én a zentai főszolgabírósg mellettei vezetésben értesítet,
hogy Pollitzer Farkas budapesti lakos moholi birtokos virilis ké-
pviselőnek abbéli meghatalmazása, mely szerint képviselői jogának
gyakorlata a megbízást róm róluzta, el nem fogadtatott, azon in-
dókból, mert a szomszéd Petrovszelli községben lakom, moholi
magánlakom után közel 300 frt adót fizetek. Ezen ápril 26-án
kelt 3186 sz. végzés folyamodom helyett nekem kézbesítettett, leve-
désből-e vagy szándékosan, az melleses. Az eljárat jelzemli, hogy
a december hóban összeállított virilis jegyzékbe névze 4 hó után
hozták meg a főszolgabíró végzés, mire a közigazgatási bizottság
határozata kézbesítették, midőn lehetőleg ez év december havát fogjuk
írni. Jellemli továbbá, hogy dr. Hodik János ügyvéd adal lakos
1891. évben Moholon Vuosinas Jozsef topolyai lakost képviselte,
holott Hodiknak mar ingatlana sines a moholi határban. A fenti
intézkedésben a jogfosztásra irányuló szándék kétségtelen, irányzo-
s — önos ezéja önkényt követelek. A dolgban pedig botránsg,
hogy az eljárás öntudatos törvényesítést képez, mert olyan szol-
gabírói vagy eljáratot, a ki a törvény idegővő intézkedését ne
ösmerve, vagy la nyen volna, az aligba melő arra a helyre, melyet
elfoglal. Az 1886. évi XXII. t. cz. 32-ának 5-ik bekezdése alatt
a követelek foglaltatnak: »A községben fekvő vagyon után leg-

több adófizető a képviselő testület tagja csak azon esetben, ha hon-
polgár és a képviselteszt minden esetben csak oly meghatalmazott
által gyakorolható a ki nagykoru honpolgár és a kire a 34. §-ban
felsorolt kizárási esetek nem vonatkoznak.” A 34. §-ban pedig szó-
sines arról, hogy a meghatalmazottak községi lakosnak kell lenni.
Ha ezen mint az alábbi illetve a főszolgabírói visszaéléseket Nagy-
mohosgy magas színe elő nem viszem, s holcom vonaték a fő-
szolgabíró felelősege kvalifikálhatlan eljárásért és a melyé
maradna és szemérmelen bátorsággal terjesztnek tovább. Ke-
gyelmes uram! Az előadottan kívül bátorodom a közigazgatási
hatóságok baszkodásainak illusztrálására a következő esetet is
panasz tárgyává tenni: A petrovszelli segély-egylet 2) mel-
lékelt ügykönyvi kivonatallal megbízott az 1887. évi virilis
jogainak gyakorlatairól a petrovszelli képviselő-testületben. A
segély-egylet képviselteszt ellen dr. Tripolsky János N. N. fe-
lelőseggel élt, mely másod és 3) /-alatt harmadközlök el lett
utasítva. Az ó-beési főszolgabíró ennek deaztára 4) /-alatt 1945/887
végzéssel oda utasította az előjárásot, hogy ne hívjanak meg a
kögyűlésekre, mert a 3-afoldi végzés ellen is felelőseggel adatot be.
Alig telték fel, hogy a főszolgabíró ne tudta volna, hogy a harm-
adközlök végzés ellen felelőseggel helye nincs. A kögyűlésre
egyszer hívatván meg, midőn másodsor meg nem hívatván 5) /-
a kérvényrel fordultam az ó-beési főszolgabíróhoz, mely 6) /-a.
1960 sz. nyert elintézték. A harmadközlök határozat elleni felelő-
zés, mely állítólag a magas miniszteriumhoz intérték és a főszol-
gabírósg által elfogadtatott, megint csak a közigazgatási bizott-
ságnál akadt meg és 1224/887 6) /-alatt nyert újabb elintézték.
Ez utóbbi végzés kikéresse után a főszolgabíró a „segély-egylet”
feloszlása alkalmával alakult „hitelintézet” igazgatójához, a ki egy-
szersmind községi orvos fordult azon megkereséssel, hogy a hitel-
intézet igazgatósága vonja vissza a segély-egylet által adott meg-
bizátomást, ennek következtében 5 szavazattal 4 ellenében elhatá-
rozottatott egy más intézet igazgatósága által meghatalmazás elvonása,
mirel 7) /-alatt esatolt végzéssel 1887. év végével értesítettek,
mely végzésnek azon indoka, mintha a segély-egylet vonása volna
meg a meghatalmazást, nem felel meg a valóságnak, mert a segé-
ly-egylet 1887. év május havában nem létezett már felszólalás
alatt sem és esakis fenállása alatt adhatott felhatalmazást 1886.
évben fizetett adosa alapján az 1887. évben gyakorolható politikai
jogok érvényesítésére, valamint feloszlása után más intézet a meg-
bizást el nem vonhatta. Hogy mindez mégis megtörtént és egyéb
visszaélések napirenden levők, ez csak állapotunkat jellemzi és
minthogy az utóbbi ellen, törvényes után orvoslást keresni nem
lehetett, amennyiben az ügy kibuzottat az 1887. év végéig, fel kellett
a jelen alkalmat használnom, hogy igazolvan e téren is a fenálló
üzelmeket Nagymohosgy azokat belesseggelével mérlegelven azt
gyökeresen orvoslói kegyeskedjek. Legalizatosabk szolgája Eckert
Gyula, törv. hat. tag, birtokos, bics-petrovszelli lakos.

† **Klapka György.** Klapka György, a magyar szabadságharc egyik legnagyobb vezére, a magyar nemzet egyik legdicsőbb tábornoka, az iszeggel, magyarjól és komáromi esakák hőse, tegnap reggel Budapesten 72 éves korában meghalt. Klapka György született 1820. évi április hó 7-én Temesvárt.

* **Hymen.** Löwy Ármán ur Ujvárbászról, e hó 8-án tar-
totta Ó-Bécsen eljegyzését Müller Rozsa kisasszonnyal, Müller
Adolf ottani galanereskedő ur leányával.

* **Eljegyzés.** Böhm Samu, bácskei kereskedő, folyó hó
15-én d. u. 2 órákor a kufai úr templomban, Beck Etel kisass-
zonyt vette először.

* **„Budai Hírlap”** ezim alatt május 22-én új hetilap
indult meg Andreánszky Jenő szerkesztésében. A lap feladatává
tette, hogy a főváros halpartjával szemben annyira elmaradt budai
részre folyó az illetékes körök figyelmét. Előzetési ára egy évre
4 ft 40 kr, félve 2 ft 20 kr, negyedévre 1 ft 10 kr.

* **Szép előzetesség.** Tatabánya községe néhány év
óta folytonosan mutatja előhaladásának jelét; alig néhány év,
hogy épült díszes egyházak, mely ritkítja parját; ugyanezen idő-
ben szerveztetett egy harmadik tanítói állás; 1887. évben pedig
körülbelül tízezer forint költséggel épített egy a jelenkor kíván-
almannak megfelelő iskoláépület egy tanítói laklak; most pedig a
tagosítás van folyamatban. Mindezen előhaladást mutató dolgok
a főúrnok Deák István volt tanító s jelenleg községi jegyző uré, ki
hivatalos állásból kifolyólag folytonosan a község szellemi és anyagi
jólétét munkálkodik, nem sajnálván még anyagi áldozatot sem;
árról tanusodik az, hogy most sajtóháló körülbelül 100 forint költsé-
ggel egy harangot készítették az iskolai tornyba, hogy ezáltal
a tanügyet, melynek évtizedeken át bajnok volt, még inkább elő-
mozdítsa. Nyerve az elismerésen kívül jutalmat a tanügy folytonos
munkádságában és a tanügyért buzgólkodók halálában. Tatabánya,
1892. május 17-én Giovanni.

* **Esküvő.** Az újvidéki ügyvédi kar egyik tekintélyes tag-
jának, Vukics-évi György ügyvédnek leánya, Viza kisassony va-
sárnap esküdt meg dr. Davidovics Milan újvidéki ügyvéddel.

* **Elítélt végrehajtó.** Gvoszváck Gábor kufai végrehaj-
tót a zombori kir. törvényszék esalás és Kiss István pénzügyi szám-
telt ellen elkövetett ragalmazás miatt 8 havi börtön 100 frt
penzúrságra s öt évi hivatalvesztésre ítélte; vádlottat dr. Kemény
Miklós budapesti kúró kriminalista védte, Kiss István képviselő-
lében, miután a kir. ügyész a ragalmazást eladta eljettette, dr.
Molnár Gyula zombori ügyvéd terjesztette elő a vádat. Az esetről
jövőre bővebben fogunk megemlékezni.

* **Telefon-hálózat Újvidék-Pétervárad közt.**
A kerékdelmenyű miniszter meg a f. ében Újvidék és Pétervárad
között közhasználati távbeszélő hálózatot létesített állami költség-
gen. E hálózat iránymunkák megállapítása végett a közigazgatási
székhelyre és hó 16-án d. e. 10 órákor eljetteti meg Újvidéket s
annak vezetésével Vater Jozsef kir. főmérnök bizott meg a mi-
niszterium részéről.

* **Esküvő.** Dr. Kassovits Ármán orvos, az újvidéki kir. k.
magy. főgyógyász egyik legjelesebb volt növendéke, e hó 18-án
esküdt meg Kohn Sándi kisasszonnyal Djakováron.

* **Az új pénz.** Egy bécsi lap, a W. Tagbl. most meg-
erősíti azt a több ízben hangzottatott hírt, hogy az új pénzék
veréséhez nem három, hanem négyféle ércet fognak használni:
aranyat, ezüstöt, nikkelét és reszet. Aranyból vernek: husz kor-
onást és tíz koronást. Ezüstből: két koronást, egy koronást
fél koronást, Nikkeltől: Husz filléret, tíz filléret. Rézből: Ké-
filléret, egy filléret. — A nikkelpénzek rovatkos szűleek lesz-
nek, hogy az ezüsttel össze ne téveszkék. A nikkel pénzeken

ezzenkívül díszképen babérokoszorú lesz, míg a többi pénzeken
buzakalász-koszorú, egyszerűen azért, mert a kalász-koszorúkon
olyan finom a rajza, hogy nikkelből bájos volna kiverni. Sok
gondot adott az intéző köröknek a legkisebb pénzérem elveke-
zése, de végre is abban állapotok meg, hogy a magyar ko-
rona országnak minden nyelve számára jó lesz a fillér; az
osztrák tartományok lengyel, rutén és olasz alattvalóinak pedig
hozza kell szoktatni a nyelvetek a német hellel-hez. Magyaror-
szágon hir szerint már hetekkel ezelőtt megkezdtek a pénzér-
ési minták készítését s június végéig elkészülnek valamennyivel.

* **Vettük az alábbi meghívót:** A Szabadkai Úgyvédi
Kamara 1889. évi közgyűlésében azon határozatot hozta, hogy
elönlöknek dr. Guln György úrnak arzékepe a kamara elősterme
részére feltesselek. A kép elkészült, s annak lelepezését a kilát-
dott bizottság 1892. évi május hó 29-ik napjának d. e. 11 órájára
a kamarai elősterem szök voltánál fogva a Takarékpénztár és ép-
ház alal a kamarai közgyűlés részére ügyis átengedött takarékpénztári
elősterembe tűzte ki a d. e. éremt íráselellettel meghívja. A lele-
pezés jután Palioson d. e. 1 1/2 órákor társasbóll lesz a melyre
jegyék Varga Károly, Pankovics Andor, dr. Brenner Jozsef Szar-
ny László, Latnovics János, Zombory László, Brestyánszky Kálmán
és Kozma László ügyvéd urakkal kaphatók. A rendező bizottság.

* **Esküvő.** Gubányes Ferenc ó-beési tanító szerdán eskü-
dött örök hűségét Rieger Ida kisasszonnyal Zentán.

* **Agyonsújtott a villám** kedden a delutáni órákban
Ó-Bécsen egy szerb embert, a ki vágóval a vállán a széna vágószék
szállására tartott.

* **Széltámas.** A napokban az ó-beési rendőrség egy
esalót tartoztatott le és esztörtökön Hódmezővásárhelyre tolon-
oztatotta. A jómárod Kmettyó Károlynak nevezte magát, díszes-
sően volt öltözve és minden házban masnak adta, ki magat, rő-
szint kéregetett, reszint előleget vett föl. Itt szabónak adta ki magat,
amott épizésnek, majd pedig 48-as honvédfőhadnagyknak had-
nagynak, végre örömeternék, pedig a nála lévő munkakönyv
szerint 1841-ben született.

* **Megkorúlt portóka.** Mogaú Henrik ruhakereskedőnek
megzörött könyvtázejeje a réa, mint utazó ügynöke mellet 1200
frt értékű portékát Budapesten 420 forint adta el. A rendőri nyom-
ozásoknak sikerült az eladott portékát Budapesten megtalálni,
hol a további eljárás foly.

* **Baján** egy dologkerülő napzsámos, lit a rendőrség ép
akkor ért tetten, midőn egy szak kucorizást vitt el a szomszédok
s ezért elzár, a rendőrségi börtönben — nyakdőlője segélyével
felkaszította magát.

* **Esküvő.** Schilling Kálmán szabadkai széki bíró vasár-
nap tartotta esküvőjét az. dr. Reisner Gyulával. Az esküvőt
Szász Károly reform. püspök vezette. A boldog házasság nászra kelt.

* **Hetivásár.** A kereskedelmi miniszter Riedl-Milics
közönségben minden keddén hetivásár tarthatatos engedélyezte; a
hetivásárra azonban alátok nem hajthatók fel.

* **Halálozás.** Újvidéki tudósítónk írja: Folyó hó 14-én
kisértük örök nyugalmomra Vén Maria Febronia iskolánémet, az
újvidéki apáca-kolostor tagját. Elte tavaszán, 19-ik évében tudó-
vesz vitte sírba.

* **Jóváhagyás.** A béklyói II-ik temetkezési egylet alap-
szabályai jóváhagyattak.

* **Temerin** községe június hó 26. és 27-ikére pótvásárt
kér, mert a május 1-sejti elmozta az eső.

* **Vetések állása.** Bács-A. I. m. s. május 12. az
időjárás a vetésekre kedvező, de sok helyen, főleg a buján nőtt
gabonaménekre, már kedvezetlen. A buzak a völgyekben már
megdültek, itt-ott hengereztek, a kukorica sárgul, helyenkint pe-
dig kivesszett. A rozsa is kezd törjedni a nébnyázor ismétlődött
ködök után. A rozs aranyból jól áll, hasonlóan az árpa is; a zab
rendkívül megritult s mintegy 25 százalékkal csökkent a mult
havi állapothoz képest. — A papián, május 13. A sok eső, mely
már nyolc nap óta folyton tart, a vetésekre kezd károsan hatni,
nehel már a föld eliszapolta a gabonaméneket is. A buza már
megdült kezd a trágyás földben, a hol igen jól állt. Az árpa
ritka, de meglehetősen szepen nő. A megaradt répeze rossz termést
erít. A zab igen jól fejlődik. A kukorica és bal jól kelt, meleg
időjárással szepen fejlődhetne. A burgonya is jól nő, kapálni a
sok eső miatt nem lehet. A répa jó. — N. m. e. t. P. a. l. a. n. k. a.
május 14. A sok eső következtében a jól fejlődött vetések már
is rozsdafoltokot mutatnak. Ma nagy köd volt. A rozs már kifejlődött
kálást mutat, de nem igen halad előre. A zab áll legjobban. A
kukorizást meg nem vetették el egészen. — J. a. n. k. o. v. e. z.
május 15. A vetések úgy az ösziek, valamint a tavasziki kitépőnek
állanak, s felette bujak a fák virágznak, azonban a hernyók,
különösen a szilvafalék, letarolták; a szőlők is kedvezően állanak.

* **Bosszuálló menyecske.** Egy ó-beési polgár, kinek
a titoktartás és hallgatás nem kezei erőnyét, egy fiatal menyec-
kének egy szerelmi viszonyat hozta napfényre és így a rossz nyel-
vek begyere. A menyecske természetesen nagyon zokor vette a
pletykát és bosszút forrált, melyet végre is hajtott. Ugyanis a pi-
acezon találkozáson ellenfelelvel, paprikát szórt a felesége közé.

* **Javíthatlan ifjú tolvaj.** Jozsits Angelina, újvidéki
14—15 év. leány, ki csak nemrég egy nap két helyen is mikód-
tette enyus kezét, s a rendőrség által elfogtatott a törvényszéknek
adottat az — unen azonban kihallgatás után szabadon bocsátatott
— legújabb lopást kísérletével egy lovasrendőrt tisztelt meg. Ugyan-
is a tűzözügyelti istállóba gyanulnallan beledobván, a lovasren-
dőrnek, tisztos végett felkaszított atíllaja zászlóból 120 frtot emelt
ki. Újbol a rendőrséghez került.

* **Megunta a feleségét.** Török Bálint 8-ik kőri fog-
lakozás nélküli esavargó f. hó 12-én a reggeli órákban minden
előzetes szózatás nélkül kifutott baltával a kezében neki rohanat fe-
leségének s oly súlyos csapást mért fejére, hogy az nyomban vértől
elborulva összeesett. A tettest a rendőrség rögtön elfogta, val-
tatóra is vette, midőn kiűnk, hogy elmebegett, mert csak azt mon-
dotta: „eleget étem már vele”. A sértett sebbe elvezetésére a fel-
gyógyulása ellen valószínűlten. A tettest átkísérték a kir. ügyész-
séghez, kiben ugyan azon személyt, aki pár nappal ezelőtt ele-
gánsan felöltözve megejelent Szalay László ügyvéd iródtájában
magat posztó-gyárosnak mondvá kijelentette, hogy neki Morvaország-
ban 150 ezer forint póre van, hajlandó e átvenni az ügyet.

Nyers-bastelyem szövözet, egész öllönye-
valót szálit 10 frt 50 krezt (kivánatra jobb fajtáit is)
Henneberg C. (cs. és kir. udvari szállított) **selyem-
gyára Zürichben,** póstáber- és vámmentesen.
Minták póstafordulattal küldetnek. Svájczba címzett
levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.
Glória selymet — 120 ctm., szélességben,
por és esőkőpönyegek, valamint zubbonyokra alkalmasat
méterenként 2 frt 65 krtól (5)

* **Egy kitűnő háziorvos**, mely bátran foglalhat helyet a legelőkelőbb gyógyszerkerületességék közt, a Brázy-féle sósorszer. Soha senki se tette nevét oly népszerűvé Európában egy hasonló szer feltalálása által, mint Lee Vilmos a sósorszer első készítője és Magyarországon Brázy Kálmán, ki a sósorszeret hazánkba bevezette. E szernek nem szabadna hiányozni egyetlen háztartásból sem. Jó ez fül-, szem-, fog- és torokjaj ellen, megszűnteti a szagzást, fejfájást, migránt, a legjobb hajmosó szer, letávolítja a kúteget, pörönsést és a bőrnek egyéb rendellenességeit; kitűnő hatása van gyenge szemre és tudvalevő, hogy e szer mentette meg Kossuth Lajos nagy hazánkfiának szemévilágát 1877-ben. Az orvosok négyféleképpen használják és pedig bedörzsolésre, borogatásra, belsőleg és masszázra is, mely utóbbira különösen dr. Lőrinczy és vele együtt más előkelő orvosok melegen ajánlják. E szer minden nagyobb fűszerkereskedésben kapható, de ajánlatos a gyenge utazatok elkerülése céljából csak olyant elfogadni, melynek vignetáján Brázy háza alatt a 19. vagy 20. szám, mint a védjegy száma látható és a melynek palackjai és kupakjai Brázy cégjelével vannak öntve.

Ujvidékről írják az alábbi sorokat:

Tekintetes szerkesztő úr!

Tisztelettel felkérem, sziveskedjék e soraimat, melyek az ügyvédek helyzetének javítására vonatkoznak, becses lapjában felvenni!

Hogy az ügyvédek megélhetése a mostani törvények és kortespolitikai viszonyoknál fogva absolute lehetetlen, az nem csak a fővárosban, de a provinciában is érezhető; a miért is a dr. Rozgonyi Jakab budapesti ügyvéd által megindított mozgalom csak helyeselni tudom és üdvösnök találok, hogy az ügyvédek — a kiket Tisza Kálmán átkozott kortespolitikája (jóformán minden keresettől megfosztott szabad tért engedett a zugirásoknak, a megélhetésért, és a mindennapi kenyérért mozogni kezdenek.

Hogy az ügyvéd meg nem élhet, annak valódi oka az, hogy sok a zugirás.

Hogy az ügyvéd helyzete javíttassék, én sem a numerus clausus behozatalát, sem az ügyvédi vizsga megszorítását nem tartom szükségesnek, hanem azt, hogy:

a) beadványok a bíróságok és hatóságokhoz csak- és ügyvédi ellenjegyzés mellett legyenek benyújthatók;

b) az ügyvédi díjazásról szóló tarita hozzásek be;

c) a kir. közigazgatók, a kiknek ugy is dus jövedelmük van, ne legyenek jogosítva beadványokat benyújtani; és végre,

d) hogy egyrés állások betöltésénél, ha ügyvéd is folyamodik, ne a protekció, nepotizmus, kortes szolgálát (a mi Bácsmezőben nagyon divik.) hanem az ügyvédi diploma vétség alapul.

Ezek által vélem én az ügyvéd megélhetését biztosítani egyrészt, másrészt pedig egy csapással megszűntetni a sok hivatalos és nem hivatalos zugirás kontarkodását; a mi által nem csak egyesek, családok, hatóságok, bíróságok, hanem maga az állam is sokat nyerne jövedelmi adóban, és mellette az által a sok restancia nagyon is apadna, mert a sok hivatalos zugirás a törvény által utalva lenne, a hivatalos teendőket elvégezni, és végre az ügyvéd megérdemelt díjainak megállapítása nem függne a bíró személyétől.

És ha az ügyvéd tisztességes uton megélhet, minden esetre az ügyvédi állásnak a régi nyumba és tekintélye is gyorsan fel fog emelkedni; de ha a mindennapi kenyérért kell küzdenie, akkor az ügyvédi állás napról-napra oly rohamosan fog súlyyodni, hogy rövid idő alatt kész a szellemi proletariatus, mely nem csak a tarsadalomra, hanem magára az államra is nagy veszélyt hozhat.

Minden államhivatalnok-tisztviselő, a kinek életexisztenciája biztosítva van, mozog, hogy helyzetét fizetésjavítással emelje; csak az ügyvéd, a kinek a sok zugirásból vajmi kevés keresete van, halgat, azért a szabadkai ügyvédi kamarához tartozó tisztelt kartársak! itt az ideje, hogy mi is összetartva, tömörítve, mozognunk és esatlakozzunk a Rozgonyi Jakab által kibontott zászló alá és adjunk petíciót az e hóban megtartandó kamarai közgyűlésre, a fent adott alapon és ne engedjük, hogy a hatalmas magyar ügyvédi kar, mely ez elnyomottakat védi, a jogkeresőket utba igazítja, a visszaélőket és a korruptiót ostromozza, a törvényértőket öldözi, a törvény- és igazságszolgáltatás őre, a magyar alkotmányok egyik védbastája: éhen haljon.

Springer Lajos,
köz- és váltóügyvéd.

Irodalom.

— **Baross Gábor** dicső emlékéhez méltón jelent meg a »Magyar Génusz« 20 ik száma, mely jobban az elhunyt nagy államférfi emlékezetének van szentelve. Bemutatja Barossnak igen sikerült arcképeit a kereskedelem, ipar- és közlekedésügy jelvényével, melyekhez érdekes azon két fényképfelvétel is, melyek egyike azon jelenetet ábrázolja, midőn Baross kísérétevel megtekintti a Vaskapu munkálatát, a másik fényképfelvétel pedig a szombathelyi vasut megnyitását. A »Magyar Génusz« hozzá továbbá Baross szüleinek arcképeit, Baross családja körében, a mint kis gyermekeivel enyegleg. Bemutatja Baross szülőházát s egy részletet azon kis falucsukából, mely a feledhetlen államférfiut adta a hazának. Sikerült képek továbbá: »Baross a miniszteri székbén,« »Baross a temesvári kiállításán,« »Baross a kis Gubával,« »Baross a ravatalon,« »a gyászmenet eszében,«

»részlet Baross temetéséből,« »a lánchídtérren,« »gyászmenet a körúton.« A felsorolt remek illusztrációk közül közli Baross autogrammjait s egy emelkedett gondolkodószu, igazán szép nekrológot dr. Nagy Sándor országgyűlési képviselőtől.

E számban tárgyagtja még remek tollát Dóczy Lajos is, a ki szellemes nyelvezetű csevegést írt a »Hát« szöcskéről.

A »Magyar Génusz« előfizetési ára egész évre 10 ft, fél-évre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, kerpesi-út 14.

— **A betegsegilyőző pénztárak** most országsszerzte folyamatosan levő szervezkedése alkalmából aktualitással bír egy most megjelent kis füzet, mely a betegsegilyőző törvény végrehajtására és életfelhőltetésére vonatkozó legfontosabb miniszteri rendelletek összegei, a kevésbé fontosakat pedig tömören ismerteti; közli ezenkívül a segélypénztárak mintaalszabályait s a kezelési könyvek és legfontosabb nyomtatványok mintáit. Szóval e füzet nélkülözhetetlen mindazok számára, a kik a segélypénztárak létesítése körül közreműködnek. A füzetet Gelléri Mór, az orsz. iparegyesület titkára (Budapest, új utca 4. szám.) állította össze, a kinek egyes példányok 40 krajval (a törvény magyarosztatás kiadásával együtt 90 krajval) megrendelhetők akár magyar, akár német kiadásban. Nagyobb megrendeléseknél a testületek és gyarak jelentékeny kedvezményeket élveznek. A füzet Dobrowsky és Franke kiadásában jelent meg s minden könyvkereskedésben is kapható.

NYILTTÉR.*

Mindazon barátaimtól és ismerőseimtől, kikől Budapestre történt átköltözésémen folytán személyesen nem bucsuzhattam el, ezennel szívélyes bucsut veszek.

Zombor, 1892. május hó 17-én.

Friedmann Samu,
magyar kir. államvasuti mérnök.

A »Zombor és Vidéke« t. szerkesztőségének

Zombor, A bécsi »N. fr. Presse« Baross halála alkalmából közölt cikke miatt a hodszági polgári kaszinó egyhangú határozattal kitiltotta s ezen határozatot a következő levélben tudatja a lap szerkesztőségével, melynek szives felvételét becses lapjában kérjük.

Tisztelettel
A hodszági polgári kaszinó elnöksége.

A »N. fr. Presse« t. szerkesztőségének

Bécs. Hodszági közseg hazafais közönségének és a hodszági polgári kaszinó tagjainak megbotránközással vegyes undorral jött tudomására az önk kritikan alóli magartatása, melyet hazánk felelthetetlen nagy fia, nagyműveltségű bellusi Baross Gábor Ó excellentiája személye ellen követtek.

Növelte ezen, minden igaz magyar hazafai megbotránközással, azon művel emberhez ép nem illő eljárás, hogy a nagy hazafai meg holtán sem átalított meg támadni, sőt halhatatlan érdemeit pszilkolni!

Talan önkönél is tudnak annyit latinul hogy: » De mortuis nihil, nisi bene!« A hodszági polgári kaszinó, jóllehet túlnyomólag német anyanyelvű, de annál jobk magyar hazafiakból áll, elengedhetetlen kötelességének ismerte, hogy az önk eljárásával szemben legalább némi kis elégtételt szolgáltatasson a halhatatlan nagy férfi dicső emlékének az által, hogy az önk lapját az egytelből a mai napon egyhangulag kitiltotta.

Midőn mi erről önöket az egytel megbizásából ezennel értesítjük egyttel felkérjük sziveskedjenek bennünket lapjuk további elküldésével megkímélni.

Kelt Hodszághon, (Bács-Bodrog m.) 1892. évi május hó 14-én.

Tisztelettel
Trilscher Xav. Ferencz s. k. Ifj. Schwerer Jakab s. k.
egyleti elnök. egyleti jegyző.

CSARNOK.

Egy emelőszköz hazám számára.

Megdöntheten tény az, hogy az erkölcsi erőben és szellemi belátásban, egy államnak sulypontja fekszik. Ennélfogva mentől több erkölcsi és szellemi erő egy államban létezik és érvényre jut — annál hatalmasabb és annál több művelődési képessége van egy államnak; hanem megcsik, hogy ezen erők nem mindenkor és mindenütt kellőképen érvényre jutnak. Nagy feladata ennél fogva ép ugy az államnak, valamint az egyes polgároknak, az ugarban beverő államkieseket érvényesíteni. Ismeretes dolog, hogy a böles ökonomikus és finaeziális háztartás épnyg szolgál egy államnak emelésére, mint a uyers anyagnak szorgalmas feldolgozása; annál még nagyobb jelentősége van egy államnak háztartásában az erkölcsi és szellemi öröknek ésszerű érvényesítése. A dolog oly egyszerű és igaz, hogy azon ténytel elborzodunk, ha észre kell vennünk, hogy e tekintetben sok államban, — így nálunk is vajmi kevés történik!

Nem lehetek itt kimerítő, Nehány vázlat elégséges lesz az érintett tárgynak megvilágítására. Például Franciaország departementsekre, Svajczerország cantonokba, Magyarország megyékre fel van osztva. Ezen beosztás megkívánja már, hogy az erkölcsi és szellemi öröknek ökonomikus érvényesítése az országának egyes részeire is (tehát a megyékre is) kiterjedjen.

Most az a kérdés merül fel, vajjon regisztrálható országunkban a nevezett öröknek érvényesítése? Merőn mondhatjuk, hogy nem! Például, megyebizottsági tagokká legelőbbnyire férfiak a legprimitívebb műveltséggel lesznek megválasztva, — a kik primitív képződséük következtében leghalékonyabb eszközei az aljassak; mert szellemi és jellemi képződésüktől emeltséget elvárni nem lehet! Sok esetben a fő- és alispánok műveltsége is fölötte kezdett-

*) E rovattal közzétették nem vállal felelősséget a szerk.

leges — az is baj; de azt hagyján, ha csak a megye képviselői tagok a megyéknek műveltebbeknek százelékelő alakulna, (tudóssok, írók, autódidakta*) és a hivatalnokok közül az erkölcsi és szellemileg kimagaslók sorából etc.) akkor a bajon segítve volna; amugy sem lehetséges egy országának azon fölfiat, a kik magukban egy bizonyos hivatást éreznek mindig valami más állásnak elfogadására birni, így Göthe a miniszteri állást, azon ismert szavakkal utasita vissza:

„Das Lied, das aus der Kehle (Herzen) dringt, Ist Lohn, der reichlich lohnet!“

Azonban, ha valamely országunk legkiválóbb szellemeit bizonyos más állásnak elfogadására rá is lehetne birni, nem volna ez az állásnak javára, mert ez által azon jelentékeny tehetségek hivatásukban kirt szenvednének; dacára annak, mégis annyi bizonyos, hogy azokat legalább a kormányának »tanácsában« épugy nem szabad meglőzni, mint a megye tanácsában, mert azokban az országak legmagasabb erkölcsi ereje és legnagyobb belátási tehetsége fekszik! Azonkívül tekintetbe kell venni azt a tény is még, hogy valamint a testi munkásság az erkölcsi sinlődéstől megment, így és még nagyobb mértékben történik az a szellemi munkásság által. A szellemileg munkás kell, hogy erkölcsi és szellemileg megerősöbbljön — ép úgy mint a henyá, erkölcsi és szellemi erőben hanyatlak. — míg az erkölcsi sinlődésnek azon fokát éri el, midőn szellemét csak egyetlen egy tudományal tettelegesti t. i. »a pénzesikarás tudományával!« Ezen az államban végtelen káros »tudomány« csak azon államban terjedhet el, a melyben a a jellemes és szellemileg törekvő, az erkölcsi és szellemi elvetemdedtségnek kitérnie kell!

A tudósoknak és szellemileg előkelőknek az állam- és meggytanácsában való mellözése (gyakran üldözése,) nem csak károsítás államra és megyékre nézve, hanem egyszersmind égbekialtó igazságtalanság és kegyeletlenség, a mely annyival is inkább bosszulja meg magát, mivel ezen igazságtalanság és kegyeletlenség az államnak legmagasabb erkölcsi és szellemi öröknek teherhordói ellen irányul!

Spannágel József.

Törvénykezés.

A szt.-tamási tömeges mérgezés.

A mult év nyarán Máties Szilárd szt.-tamási községi rendőrbiztosnál Sasin Jelena szt.-tamási lakos azon följelentést tette, hogy özv. Pivnicki szül. Tutarov Milica öz hosszabb idő óta beteg anyjának megmérgezésére birni akarta, kijelentvén előtte, hogy ugyanazt tette ő is atyjával, Tutarov Szávával s hogy a biztosan ható s a hullán fel nem ismerhető mérget részére 10 ftron megzerzi.

Ezen bizalmas feljelentés folytán a nyomozás megejtetvén, a rendőrbiztosnak 1891. évi augusztus 12-én sikerült — Sijáiesics Jelenyeki Száva segélyével — a Pivnicki Milica által Sasin Jelének felajánlott mérget az előbb nevezetnek házában megtalálni.

A Pivnicki Milicézánál lefoglalt, egy dobozban elhelyezett fehér por, vegyvizsgálat során arzénessavnak (arsenicum album) bizonyult.

Ugyanek az alkalommal a vizsgálobírónál jelentkező Belyity Manojló azt vallotta, hogy a vele egy ideig vadházasságban élő Pivnicki Milica három ízben levest készített részére, amelynek elkölteése után lázas állapotba jutott, testében reszetett, hányási ingert kapott, elájult.

Mint hogy a Belics Manojló által emondott tünetek a mérgezés okozta hevenybellobot karakterizálják, a vizsgálat ezen nyomokon s azon foltvetéstől kiindulva, hogy Pivnicki Milica a sűrűn érintkező Kurjakov férj. Vuics Nata és Kernász szül. Bauer Zsuzsanna hozzatartozóinak a közeli multban történt birtelen elhalálása erőszaks okra vezethető csak vissza: egyttal Kurjakov férj. Vuics Nata, és özv. Kernász szül. Bauer Zsuzsanna személyére is kiterjeszkedett házmotózás alkalmával a csendőrség rongyba esavart 3 grammnyi arzénessavat kutattat föl.

Ezen alapos gyanoúk folytán a vizsgálat szükségesnek találta Tutarov Száva, Sztójits Sztéva és Kernász Manojló hulláinak exhumálását és felboncolását.

Az ezen alkalommal észlelt tünetek felülvéleményezés céljából az országos igazságszügyi orvosi tanács elé terjesztettek, ahol a törvényssziki orvos véleményét mindenben elfogadták.

Az orvosi vélemény s a más két felülvélemény egyhanguan megállapította, hogy Tutarov Szávának (Pivnicki Milica édes apja) 1080 grammnyi testrészeiben 0.01638 gramm mirenyessavnak megfelelő mireny. Kernász Manojlónak (Kernász sz. Bauer Zsuzsanna férje) 805 grammnyi hullarészeiben 0.10293 grammot, és Sztójits Sztéva (az 56 évtis Kurjakov férj. Vuics Nata ágyasa) 1000 grammot nyomó hullarészeiben ¼ milligrammot kitevő arzénessavnak megfelelő mireny találtak.

Constatáltott ebből, hogy Tutarov Száva és Kernász Manojlónál a halált feltűntető az arzénmérgezés idézte elő, Sztójits Sztévaánál pedig minden valószínűség szerint, mert a boncolás halálos betegség vagy egyéb más halálokat nem constatált.

Ezen az egész országban, sőt a külföldön is nagy feltűnést keltett bűnügyben e hó 12-én folyt le az ujvidéki kir. törvényszék előtt a végtárgyalás.

A törvényszék következőképen alakult:

Elnök: Kühnel Oszkár, szavazó bírák: Aschinger Ferencz, Vajkó Pál; jegyző: Sipos.

A vádhatóságot dr. Orsody Lajos kir. algyűzész képviselte. Pivnicki Milica védője Vukiesevics György, Kurjakov szül. Vuics Natáé dr. Nemes Sándor és özv. Kernász szül. Bauer Zsuzsannaé Zombory László ügyvédek voltak.

A két napon át tartott végtárgyalás a vizsgálat eredményétől eltérő bizonyítékok s körülmény nem derített ki.

A kihallgatott tanuk szőről-szóra megerősítették a vizsgálat alkalmával tett vallomásaikat.

*) Autódidakta alatt ezen helyen minden rendnek önképés által, műveltségére törekvő összes egyéniséget értem, ha azok magasabb iskolákat nem is végeztek.

Ellenbe mindhárom vádlott határozott tagadásban volt. De mégis Pivneski Milieza beismeri, hogy dr. Majnszki Milutin orvos rendelvényére 1890. évi július 30-án 50 grammnyi mennyiségű arzénessavat és 1890. évi november 18-án 100 grammnyi arzénessavat kapott a szt. tamási gyógyszerhárból patkánymérő gyanánt.

Kisjakov Kata pedig azzal védekedett, hogy a nála később csavartan megtalált arzén csak közönséges égetett timsó, melyet ő fogfájás ellen használt.

Ozv. Kernász sz. Bauer pedig miről sem akar tudni. Az ügy referense Aschinger Ferencz törvényszéki bíró volt. A végtárgyalás érdekes momentumu volt, midőn a tanúk esküje vétetett ki.

Pivneski Milieza görösök zokogásban tört ki, s faldokolva vágta szembe Sasin Jelena koronatanu szemébe „ugy segítsen meg az isten, amint hogy igazat vallott.”

De a legkínosabb jelenet az volt, a mikor Kernász szül. Bauer Zsuzsannának anyja és édesleánya tettek terhe ő vallomást vádolt ellen és pedig saját szántukból, mert a bíróság előzetesen kitartotta őket, hogy a törvény figyelme veszi a kézzel vérokonyságot s őket nem kötelezi a tanúságtételre.

Anyja és leánya bizonyítják Bauer Zsuzsanna ellenében azt, hogy az állítólag mérgezős folytan meghalt Kernász Manóval nagyon rossz viszonyban élt, s mellette még Tyrity Pajó személyében szeretőt is tartott, a kívül későbbben vadházaságra is kelt.

Ugyanezek bizonyítják vádlott konok tagadásával szemben azt is, hogy az elhunyt erős hanyászkálás és görös is ért volt, vagyis hogy rajta az arzénmérgezés tünetei mutatkoztak.

S a vádlott lelki kijnában kezeit tördelte, s hulló könnyei mutaták nagy fájdalomt.

Kurjakov szül. Vuies Nata, az összetörödött kiaszott kiaszony csendes megadással hallgatta a fejére nehezűd sulyos vádakot s mint a kőszobor, mozdallatlan, mereven tekintett maga elé.

Másodnapon délután 3 órakor jutott csak sora a vád és védebeszéd előterjesztésére.

A vádhatóságot képviselő dr. Orosdy Lajos kir. alügyész egy óránál tovább tartó ügy tartalmilag, mint rhetoricailag kiválóan szép beszédben terjesztette elő a vádakot.

Kifejtette, hogy bár csakis az anyagi igazság kiderítését kívánja a bíróság böles ítéletében, mégis különös figyelmre kéri melletti azon körülményt, hogy itt nálunk a delvidékben az ehhez hasonló büntény ijesztő mérvben szaporodott el.

Kifejté, hogy kivált mérge okozta gyilkosságoknál alig valamikor sikerül közvetlen és teljes bizonyítékokat szerezni magának a bűnselekménynek anyala s tárgya közötti vagy s okozati összefüggésre nézve, a lélektani motívumokból és egyéb kétségtelen tényekből levont okeszerű következtetést, s az ezek által képezett nagyszámu összetett bizonyítékok elfogadni kéri a büntető ítélet alapját.

Kimagasló részét képezi vádbeszédjének az, ahol a törvényeszi orvos, az országos művegyészei ítélet, s az országos igazságügyi orvosi tanács véleményéből tudományos készültséggel s nagy apparattal bizonyítja a háromszoros büntény tényleges leunforását.

Végül a vádlottakat a btk. 278. §-ában ütköz gyilkosság büntetésében kéri bűnösöknek kimondani s mindháromra a btk. 22. §-a szerinti büntetést kiszabni vagyis a kötél általi halált.

A büntetés végrehajtása tekintetében azon előterjesztést teszi, hogy az első sorban Kurjakov szül. Vuies Natán, azután Kernász szül. Bauer Zsuzsán és végül Pivneski szül. Tutarov Miliezan hajtasassék végre.

Ezután Pivneski Milieza, és mert Zombory László védő hirtelen megbetegedett, e helyett Kerynász sz. Bauer Zsuzsa védelmét is Vukiesevics György ügyvéd terjesztette elő; érdekes jori fejtegetésekkel és sikerrel bizonyítván, hogy a mennyiben a bűnselekmény tárgyi tényálladéka fenn is forog, az alanyi tényálladéka vagyis védetteinek bűnsége mivel sínes bizonyítva. Felmentést kér.

Utolsónak Kurjakov sz. Vuies Nata védő, dr. Nemes Sándor beszélt.

Hosszasban fejtegette s alapon kimutatta, hogy a bűnselekmény tárgyi tényálladéka elfogadható bizonyítékokat a vád nem nyújtott. Világosan kifejtette, hogy semmi lélektani motívum nem forog fenn arra nézve, hogy oka lett volna védőjének a gyilkosságra.

Szintén felmentést kér, s egyuttal védőjének azonnali szabadlárra helyezését.

Hallgató közönség meglehetősen számban volt. A végtárgyalás hat órakor ért véget, a nélkül, hogy az ítélet kirdtetett volna. Az ítélet vasárnap reggel 9 órakor lett kihirdetve. Pivneski Milieza élethossziglani fegyházra ítéltetett, Kurjakov és Kernász felmentetett.

Ártatlanul elítélve.

Még 1886. évben történt. Február 18-án Goszpodince község határában elterülő Barából (talajvízből eredő moocsárból) a kutyák egy már feloszlásnak induló, fej s végtagoktól megcsontkított emberi hulla véres törzset vonszoltak ki, s marczangolták.

Néhány arra járó ember remélve vette ezt észre s nyomban siettek az esetet a községhezánál feljelenteni.

Nyilvánvaló volt, hogy valamely büntény nyomára akadtak. A gyanu azonnal Samsal Katicza kocsmárosán ellen irányult, annyival inkább, mert férjét a kocsmáros vendégé má február 4-étől kezdve nem látták, bár kérdésekre Samsal Katicza azt felelte, hogy férje átment a Szerémségbe.

A csendőrség házkutatást tartott s az eredmény meglepő de megdöbbentő is volt.

A koponyát és a végtagok csontjait megtalálták a szemétdombon, de hus s izom nélkül, mert azt a tettes lesütötte s lepörkölte rólok.

Persze azonnal letartoztatták Samsal Katiczát, s beismerő vallomása alapján Drakulits Sándor községi rendőrt is.

Samsal Katicza vallomása ugyanis akként szólt, hogy ő azon czélob, miszerint nálánál öregbén s előtte szenvedhetlen férjétől szabadulván, felbérelte Drakulicost a gyilkosságra.

Február 4-én esteli órákban Samsal kocsmájába jött Drakulits Sándor, s mint a rendnek községbeli öre felhívta a borozókat, hogy beállván a záróra, eltávozzanak.

A mulatózók szó nélkül eltávoztak s velük együtt Drakulits. De ő nemsokára visszatért. Fejleszt ragadott, s Samsal Katicza férjét agyán agyonütötte. A hazában elrejtették, s másnap éjjel vitték rajta véghez a rémséges csontkást; a csontka s fejnéklük törzset a Barába hurcozták, a végtagokról pedig a hust s izmokat lepörkölték.

A vizsgálat során Samsal Katicza 12 éves fia, Száva is le lett tartóztatva s bár a vizsgáló bíró előtt még Drakulits ellenében terhelőt nem vallott, az újvidéki kir. törvényszék előtt nem sokára megtartott végtárgyaláson mindenbe megerősítette anyjának most közölt vallomását. Vallomása szerint ő a szomszéd szobában aludt, s látta, midőn Drakulits a halalos csapást mérte atyjára.

Az újvidéki kir. törvényszék aggályosnak tekintette Samsal Katiczának Drakulitsra vonatkozó terhelő vallomását, fának Száviának terhelő kimondását sem fogadta el, s mert Drakulits mindazotán tagadásban maradt, fel is mentette Drakulitost s határozott szabadlábra is helyezte, ellenben Samsal Katiczát saját vallomása s egyéb evidens bizonyítékok alapján bűnösnek találta s kötél általi halálra ítélte.

A budapesti kir. ítéltábla az első bíróság ítéletét indokainál fogva hagyta helyben.

De nem így a kir. Curia. Mert ez a Samsal Katicza s a 12 éves Száva vallomását mindenben elfogadta, s ezt, valamint Drakulitsnak a bíróság előtt tanusított csüggedt magatartását s levert komor kedélyhangulatát teljes bizonyítéknak vélte felismerhetni arra nézve, hogy a gyilkosság tettese Drakulits s ezért őt ezen összetett bizonyítékok alapján 15 évi fegyházra ítélte. Samsal Katiczának halálbüntetését pedig helyben hagyta, s csak királyi kegyelem változtatta át életfogytiglani fegyházra.

Igy került Drakulits Sándor 1887. évi március 4-én Illavára.

Persze Drakulits nem tudott megnyugvást találni a fegyházban. Anyiszor és anyiszor, oly szivhez szólóan, oly meggyőződéssel keletben beszélt ártatlanságáról a fegyház lelkesze előtt, hogy végre ez is hinni kezdett a fegyvezet ártatlanságában.

Végre a lelkesze biztatására is, újból felvéteti a bünpert.

Az újvidéki kir. törvényszék elrendeli a vizsgálatot s annak vezetésével egyik legerélyesebb biróját Aschinger Ferenczet bizza meg.

A kiküldött vizsgálóbíró a legnagyobb erélyvel lát munkához, s ritka ügyességgel sikerül neki az időközben már felölt Samsal Szávuát őszinte s igaz vallomásra bírni.

Kiderült most már, hogy őt a 12 éves gyermeket anyja, az egyedüli bűnös, a vizsgálati fogság idejében a fogházban tanította ki Drakulits ellenében terhelhető vallani.

Most már továbbra könnyűvé vált a vizsgálat további sora, s csakugyan maga a fegyházból öltözött Samsal térdén csuszva esedett a vele szembeállított Drakulicostól bocsanatot.

Azért hazudta tettesnek Drakulitost, mert úgy vélte, hogy így ő enyhébb büntetést kap.

Most már teljesen be van fejezve a vizsgálat s Drakulits ártatlansága minden kétségen kívül áll.

De az őt és felévi fegyház teljesen megzört Drakulitost s még annak a reménye sem őnt belé több erőt, hogy rövid idő múltával 4 gyermekét ölelheti karjai közé.

A végtárgyalás még e hóban lesz megtartva.

Hirdetések.

A 104. év óta jó hírűvében részesült, a hálaíratok ezrelve kitűnőnek díszmet, a vukovari „Zum gold. Stern” címzett gyógyszer-tár Kirehbaum F.

arcz-pomádéja

nagyon jó hatásu, a „Goldstern-Sele”-nak nevezett szappannal használva, az arcnak mindenféle lojában, mint: szepők, májfoltok, porsenek, arczvörösség, valamint az arcz és kezekben mutatkozó minden tisztálathátságnál. Továbbá az ugynevezett „Goldstern-Poudre”, mely ártalmatlanságot való kezeskedés mellett kellőleg fehérvá, tökéletesen láthatlan, a bőrnek anyegyelű nős szimezett közeszón; a „Goldstern-Creme” a bőr érdesege, darabosága ellen; a „Goldstern-Haarwasser” a haj kihullása, a korpaképződés ellen és a hajjalaj erős-bítésére.

Videki megrendelések pontosan eszkoztelnek. 1 frton alul nem küldnek. — Ara: egy köesög pomádé, szappan és Goldstern-Creme, egyenként 50 kr., a poudre 1 frt 50 kr., a hajvíz 1 frt 20 kr. — Minthogy a pomádéknak sok utánzása van, határozottan csak „Kirehbaum F.” arcz-pomádéját, a vukovari (Slavonia) „Arany osilag”-hoz címzett gyógyszerhárból kell kérni. 9-10

A DREHER ANTAL-féle kivitelei palaczkászor

Megrendelési czim. **Dietrich és Gottschlieg Budapest**
vagy: Dreher Antal Kőbánya.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny árengedmény.

Árjegyzékek mindenfelé ingyen és bérmentve.

Műtán gyakran megtörtént, hogy idegen készítményű és gyöngébb minőségű SÖRÖK „DREHER ANTAL” kivitelei söre czim alatt forgalomba hoztatnak, a t. ez. Dreher-féle kivitelei sörfogyasztóknak a hatóságilag oltalmazott üvegzimkint, melyen a Dietrich és Gottschlieg név okvetlen kell, hogy rajta legyen, kiváló figyelmükbe ajánljuk.

Figyelmeztetés!

Bor-kivonat.

Egy pillanatnyi előállítása kitűnő egészséges bornak, mely semmivel sem különbözik az igazi természetes bortól, ajánlom ezen törvényileg védett

különlegességemet.

Ara 2 kilónak (körülbelül 100 liter bort ad ki) 5 frt 50 kr.

Utatis ingyen adatik hozzá. A legjobb eredményért és egészséges gyártmányért jótulok.

Spiritus-megtakarítás

érhető el az én fölmulhatlan erőltő-eszenciámmal a pálinkánál. Ez az italoknak ellenes és jó itat ad és csak nálam kapható. Egy kilo ára 3 frt 50 kr. (600—1300 liter) használati utatis ingyen.

Ezen különlegességeken kívül ajánlom még különféle

essenciáimnak.

Rum, Cognac, valamint Hqueurek gyártására, stb. fölmulhatlan engedményvel. Receptek ingyen adtnak, árjegyzékek ingyen.

Pollák Károly Fülöp

Essenz-különlegességek gyára Prága. 16-50
Solid helyettesek kerestetnek.

Hirdetmény.

Ő császári és apostoli királyi felségének
1892. január hó 8-án kelt legfelső elhatározása folytán ezenel megindított a

XVI. m. kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelme a „Magyar Hirlapok” megindítását, a székelyudvarhelyi „Mária Valéria” gyermekért, az országos közönségségi egyesület szamaritanus bizottsága, a fumei gyermeknevelő, a vagyonatlan m. kir. hivatalnokok özvegyei és árvái részére alakított alap, a mármaroszei közkórház, a Tomesvárot tervezett közkórház, a budapesti általános poliklinikai egyesület és a munkások közkórház javára fog fordítani.

Egy sorsjáték összes 3435-ben megállapított nyereseményei az alábbi következő jätékterv szerinti 100.000 frtra rugnak és pedig:

1 főnyereség	60 000 frtal	300 nyer., egyenk. 50 frtal 15 000 frt.
1 egyereség	10 000 frtal	3000 nyer., egyenk. 50 frtal 150 000 frt.
3 nyer., egyenk.	5000 frtal 15 000 frt.	
10 nyer.	1000 frtal 10 000 frt.	
20 nyer.	500 frtal 10 000 frt.	
100 nyer.	100 frtal 10 000 frt.	

A húzás visszavonhatatlanul 1892. évi Junius 23-án történik.

Egy sorsjegy ára 2 frtal 0. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lotto-igazgatásnál Budapesten (Post fővámház felmenél), hová a megrendelt sorsjegyek ára póstautalvány mellett előre beküldendő, valamint lotto-, ső és adóhivatalnál; a legtöbb póstahivatalnál, a becsi „Mercur”-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyjárnok közé gnel.

Budapest, 1892. április hó 1-én.

M. kir. Lotto-igazgatóság.

Ponyvák Zsákok

Sebes és Beck

technikai gép és zsiraadék üzlet
Budapest, Teréz körút 33. sz.

Dűsan felszerelt raktár legjobb szerkezetű

ekék-, boronák-, vetőgépek-,

rosták-, tengeri morzsolók-,

trieurók- s egyéb gazdasági gépekben.

Szerszámok és eszközök a malom-mező-gazdasági és gépészeti szükséglethez.

Valódi Oliva Árjegyzékek Hamisítatlan

Gépolaj. kívánatra Monfalconi

bermentve és ingyen kenőcs.